

Փոստը ՇԱՐԱԹ օրերը կը հրատարակուի. — Տարե-
կան բաժանորդագրիւն Ե երկու և կես արծաթ Մեքիս
խալիկի վնասելի, քէ մնացողագրիւն և իւր արտա-
նայն և քէ գաւառաց հաւար. — Վեց և երեք տե-
սաց հաւար աչ բաժանորդ կը կոչուի. — Հասք 40
փարայ Ե, և կը գտնուի մասնաւորագրի Պահէ-Դարձ
գրական և գրական և նաեւ աղայի խանութը. —
Մանուկանց տղը 3 որչ Ե մեկ տեղակի հաւար :
Անի մասն կը կոչուի տեղակի հաւար :

درعليهه باقى بازارنده ناهه خاندہ اوست قاتہ
۱۶ نومردى اوطده «پونچ» غزمسى صاحب امتیازی
— جہار سوم آلا جاجیان —
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du Journal Armenien
POUNTCH
46 Nafié-Han, Balouk-Pazar 46
Constantinople

Հ. Օ. Ս. Ն.
Ա. Ս. Տիգրեկ - Տիգր. Տ. Ս. ԱԼԱԶԱԴՅԱՆ
4. ՊՈՒՆՉ
Պարզ-Բազար. Նափիյէ խան վերի յարկ, քիւ 16

ԽՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ

600 ՂՐՈՒՇ
(Առաջնորդի ամսագրի)

Բաղաձայն արարելու ի վեր, ամէն անգամ որ Պատրիարքարան ի վարչական ժողովոյ և լրացող մէջ առաջնորդական վիճակաց տնօրէնաց ուղղութեան խնդիրն իրեն կարեւոր ինչ ի նկատի առնուած, և յատուկ կանոնադրի մը խմբագրութեան շարժումներ տեսնուած են, — մեք առաջարկած եմք ի նկատի առնուած առաջնորդաց ամսագրական խմբագրին, և առաջնորդական վիճակաց մեծութեան ու փոքրութեան համեմատութեամբ ամսագրականներ որոշել :

Այս առաջարկութիւնն ընել հարկադրուած եմք, յաճախ դանդաղեցնելով առաջնորդաց կողմէն ամսագրական նախագրութեան, և առաջնորդարանի ժողովոյ կողմէն առաւելութեան համար, և մինչև իսկ առաջնորդաց հրաժարականներ ամսագրական կամ հասցիով տարապայման նախագրութեան պատճառաւ :

Այս առաջարկին անգամ ալ, երբ առաջնորդական տնօրէնաց ուղղութեան կանոնադրը կը պատրաստուէր, մեր նոյն առաջարկութեան վրայ աշխատութեան հրաւեր ըրինք, բայց լսելու ընդունելի չեղած մեր հրաւերն, և ամսագրական խմբագրը մնաց նոյն վիճակի մէջ :

Եթէ կանոնադրը մը ըլլար, Պիթիւի նահանգի Հայոց Առաջնորդին համար միայն 600 զրուշ ամսագրական յատկացնելու որոշումը չէր լսուէր :

Չկարծուի թէ Պիթիւի Առաջնորդ Տ. Եղիշի վարդապետ Գալ-փաղճեան դանդաղած է իրեն համար որոշեալ 600 զրուշ ամսագրական տարապայման նախագրութեան համար Անտարտանիւս վիճակին անհնարութեամբ այդ որոշումն ընդունած, և ամէն դժուարութիւն ու նեղութիւն յանձն առած է նա, թերեւս յուսարով որ այդ որոշումը մը տուածները ուշ կամ կանուխ կը բարեկիսուին, լու ի նկատի առնելով Առաջնորդին ու Առաջնորդարանի պէտքերը :

Պիթիւի Առաջնորդը հարկաւ դրուած է կարօտ ըլլալ քանի մը մարդոց սպասարկութեան. — զբոսաշրջի, խոհարար, բարապետ, Ունի պաշտօնական ծախքեր ալ և կը դժգոհուի, երբ կը լսուի թէ այս կամ այն առաջնորդ իւր քիւրքին ու աստիճանին պաշտօնական կալուածքը չի փոխուի, նոյն իսկ մեք կը ըլլանք մեր դժգոհութեան

պատճառ, երբ բաւականաչափ դուրս մը չեմք յատկացնել : Արդարեւ ժամանակաւ առաջնորդին ամսագրական խմբագրի և հասցիովները բաւական կը համարուէին առաջնորդաց տնօրէնաց ու պաշտօնական ծախքի համար : Ժամանակաւ Պատրիարքին համար ալ ամսագրական խմբագրի, երբեք և կալիւն ծախքի համար ամսագրական դուրսներ չկային, սակայն ի վերջոյ ամսագրական և այլ դուրսներ որոշուեցան :

Չկարծուի թէ այս տողերուն բուն նպատակն է՝ եկեղեցականաց ամսաց շահամարութեան ձեւաւորմանը պաշտպան կանգնել, և անոնց անհամարութեան ու անհնարութեան նուիրականութեամբ որոշելու օգնել :

Սակայն ամէն չափազանցութիւն զնախարար է Պիթիւի նահանգի Հայոց Առաջնորդը կրնայ 600 զրուշ ամսագրական իւր և առաջնորդարանի պէտքերն հագալ : Այդ դուրսը որոշուելը բնականութեան ու աշխատութեան տեղեր չունին, բնական չունին, ամիսը որչափ ծախք կ'ընեն : Չեմ խորհիւր թէ ծանր ու կարեւոր պաշտօնի վրայ եղող անձ մը ինչ նիւթական պէտքեր ու պարարքեր կ'ունենայ :

Եկեղեցական պաշտօնականներէ բաղաձայն պահանջներ կ'ընենք : Իրաւունք ունիմք. արդէն իրենք շատ եկեղեցական պարարքեր բաւանձնած եւ կատարել ուստած են : Բայց մեք ալ, աշխարհականքս ալ, պարտաւորութիւններ ունինք. հոգալ անոնց նիւթական պէտքերը, անգործել անոնց նիւթական վիճակը : Եւ այս դարձեալ մեր շահուն ու շնորհիւն համար : Եթէ նիւթական անգործը վիճակի մէջ գտնուին, չեն համարձակիր զեղծանիլ, և եթէ զեղծանիլ բաց ծակաւ կրնամք բողբ բառնալ, ուղղութիւն պահանջել, և երբ անողջայ մնան՝ անոնց պաշտօնականութիւնը խնդրել տակից անիլ է :

Վերջապէս՝ մեր իրաւունքները տառապաւ յաջողութեան էաւ կան պայմանն է՝ մեր պարարքերը կատարելու համար փոխ ու հոգաձութիւն տեսնալ, Վերջապէս՝ պարտաւոր եմք վարձարեւել, քաջաբերել, մեծարել աշխատատեղերը : Ինչպէս լսինք՝ այսպէս վարուիլ կը պահանջեն մեր արժանապատուութիւնը, մեր շահն ու մեր շնորհիւն ալ : Այս պարտաւորութիւնը չճանչցող կամ զանց առնողներն իշխու զնախարար մարդիկ՝ արժանի չեն պաշտօնի :

Որովհետեւ Պիթիւի Առաջնորդարանի վերաբերեալ տողեր կը գտնուին մեր այս յօդուածին մէջ, տեղեւոր չեմք համարել ծանուցանել այս առթիւ թէ՛ ըզրորովին անհիմն է Պիթիւի դուրսական ժողովին Առաջնորդին պաշտօնէ դուրսեցումն իւրը, զոր քանի մ'օր առաջ դիտարկեց Տիգր. Տ. Ս. Առաջնորդ իրաւունք ունի, և ամսագրական խմբագրի հերքել : Եւ միւսանգամայն կը գիտեմք այս առթիւ թէ՛ դուրսական ժողովներէ բաւ օրինի չեն կրնար Առաջնորդ մը դուրսեցնել պաշտօնավարութենէ, առանց իրենց ամբաստանութիւնները կրնալ Պատրիարքարանի հաղորդելու, և անոր անօրինութեան արտաքին : Արդէն Պատրիարքարանը չըջարեցողութեամբ ազդարարած է :

ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԼՈՐԻՆԵՐ

Կիւրիկոյ Ս. Կաթողիկոսը՝ Երեւան ամիս շնորհաւորութեան առթիւ իրեն տղերուց ծանուցանելով տեղական վարժարանաց նիւթական անհուկ վիճակին, հանգանակութեան տոմար բացել, նախ ինքը դուրս մը նուիրել, և ամսագրական խմբագրին նուիրելը իրենք իրենք իրաւունք ունենալ :

Կիւրիկոյ Ս. Կաթողիկոսը քահանայ ձեռնադրել է՝ Այնթապի ընդհանրէն Տէմիրճեան Սմայտ, Պարսկան Գաբրիէն, Մըղղըպիւն Գեորգ և Տարեմաեցի Քաշճեան Պահալ Եփէնյաններն, որոնք յատկապէս Սիւ գացել են :

Ատոնացի Ուղան-Ալըգեան Տիգրան ու Միհրան Եփէնյանները՝ իրենց անհնարութենէ 400 սակի ծախք ընելով՝ Սոյ վանքին արեւելեան կողմը երկու սենեակէ ու մէկ սրահէ բաղկացեալ շէնք մը կառուցանել տուել են :

Կրօնական ժողովն որ քանի մը շաբաթ է վեր ամիս պատճառաւ նիստ բրած չէր, երեքշաբթի շաբաթական նիստն ըրաւ, և ամսական խնդիրներով զբաղեցաւ : Սոյն նիստին մէջ խնացուելով որ Այլթամարայ վանքին ընդհանր կարգեալ յանձնադրով հրաժարուէ, որչեց չընդունիլ հրաժարականը, և գրել Այլթամարայ կաթողիկոսական տեղապահին ալ :

Ս. Պատրիարքը երեքշաբթի խորհրդակցելու եպիսկոպոսաց հետ եկեղեցական խնդրոց վրայ : Պրուսայի Պէյնի գիւղի բնիկներէն Սալիկ Եփէնյան վարդապետն Կէմէյիկի մէջ մեռել :

և յաղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու և յոյն քահանայք ալ իրենց առաջնորդական փոխանորդութեան գտնուելու և նոյն Կէմէյիկի գալմագոմն, երեւելիներէն Նալի փաշա, օստիկանապետ, ուրիշ նշանաւոր անձինք և խառն բաղաձայնութեան : Յունաց փոխառաջնորդը, եկեղեցոյ մէջ յոյն լեզուաւ դամբանական խօսք, և թափուրն յոյն եկեղեցոյ առաջնէն անցնելու տան մագրութեան մը կարգադրել է : Ինչպէս կ'երեւի՝ հանգուցեալ անշան մէկը չէր : Կէմէյիկի գաղտարանի ու վարչական ժողովոյ մէջ ալ օտանէր, շատ տարիներ թաղական խորհրդոյ ատենապետ եղած էր : Համարաւոր էր իրեն ազատուէր : Հիւանդանոցի նուիրած է ձիթատան մը : Մարմինը՝ ծըննդաւայր գիւղը փոխադրուել է :

Անցեալները գրած էին թէ Պիթիւի մէջ Ղարապաշա տղայի տունէն 4000 սակի գողութիւն է, որուն 800ը երբ անշահաւոր արեւելեան էր և 200ը երեսուցիկ մայ համար կատարած է Սիւ Կիւրիկոսի վանքին : Այս գողութեան պատճառաւ երկու քահանայք իրր կատարելի ձեւեր կատարած են : Ընտելեան երկարուած են տեղական կառավարութեան հոգեմտնէ :

Պաղատալի վիճակի Հայոց համար պատրիարքական փոխաւորը ընտրեալ Տ. Մարգարիտ Եպիսկոպոս Տէրաճեան՝ որ ընդունած էր այդ պաշտօնը, այժմ հրաժարել և ճանապարհի ծախքի համար զրկուած 40 սակին եւ գրեւոր է :

Ուսումնական խորհրդոյ անգամներէն Գաբրէն Եփէնյան՝ որ անցեալ շաբաթ կաթողական հրաժար էր, սկսած է ազաւերիլ : Կիւրիկոյ Ս. Կաթողիկոսն Սիւ հրաւիրել է Ղարապաշան Տ. Յովնանէն եպիսկոպոսն՝ որ բաղաձայն ժամանակէ ի վեր Պէյրութ կը գտնուէր առանց պաշտօնի : Վանքին մէջ պաշտօն մը պիտի արուի :

Վանքի Պատրիարքարանի լուղաքեր են թէ՛ Լեւոն Խաչիկեան Այլթամարայ Զաքար սարկաւազէ ոտանալով հին ձեռագիր Աւետարան մը, Ս. Յակոբայ վանքին սեպհական ստիկապետ Ստատաճաշուն մը, հին Սաղմոս մը և ուրիշ տեղէ Աւետարան մը, հնախոյզի մը վաճառք է : Գիթաղաքար վերին օրերս կը յաճախեն աշակերտ բողբներ : Խիստ հակողութիւն պէտք է՝ կարեւոր հնութիւններ ձեռքէ չհանելու համար : Այլթամարայ Զաքար սար-

կաւազը շատ ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ կը գրանդուի իւր անթողի անհատաւորութեան համար :

Բերայի քահանայներէն Տ. Կոնստանտին Սեփեան վախճանեցանցեալ շաբաթ գիւղէր : Ուսուցչութենէ երած՝ քահանայացած էր 1887 ին : Հինգ տարի առաջ Փարիզ գացած և իրեն հոգեւոր հովիւ մնացած էր ժամանակ մը : 63 տարեկան էր :

Պաղքէտները ազգայիններէն Գրիգորեան Միքայիլ Եփէնյան իւր անհնարութենէ 8000 զրուշ ծախքով վերադարձել է երկրաշարժէն փրկուեալ եկեղեցոյ վերնատունը : Ուրիշ լուրագրաւոր անձինք ալ եկեղեցոյն միւս մասերը ներկելու տուել, և երկարեալ անտակ մը նուիրել են կարեւոր գոյքերու և գրութեանց պահպանութեան համար :

Պետրապոլիէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լիւիսիան Հայրապետին ջգային գրութիւնը քայքայուած է ծանր կերպով :

Իսկիւտարցի ոսկերիչ մը՝ Սիւրբան Խոճատար գիւղի Ս. Յակոբ եկեղեցոյ համար արժանեաց ու կեղծ խաչ մը նուիրել է :

Անտառաց ու հանքաց պետքներէ Քէրէստէճեան վանքի Կառապետ Եփէնյան, որ ընտելեան համար Ատմոս կը գտնուէր, երեքշաբթի մայրաքաղաք վերադարձաւ :

Մուշէ կը գրեն թէ ընդհանրացի վարդապետ Յովնանէն Եան, որ 3 տարիէ ի վեր հրաւիրեալ բերուած էր Մուշ և 1 յամիսէ ի վեր կաթողական հրաժար եղած, Ս. Կարապետ ուստի տարուելով առողջացաւ վերադարձաւ, լու կը քայլէ, կը լսէ ու կը տեսնէ :

Բերայի թաղական խորհուրդն որոշել, և Ս. Պատրիարքն ալ հաւանք է որ տեղոյն Ս. Երբորդութիւն եկեղեցոյ տօնախմբութեան հանդէսն, որ Հոգեգալուտեան կիրակի օրը կը կատարուէր, այսուհետեւ Երեւանի Ութօրէց յաջորդ կիրակին կատարուի, որպէս զի հանգիստաւոր արարողութեանց մասնակցին ա'յն պատուարժան թաղեցիք ալ, որ ամառային գիւղաբնակցութեան պատճառաւ բացակայ կը գտնուին թաղէն :

Չորեքշաբթի Կրօնական ու Գաղաքական ժողովոյ խառն նիստին մէջ որոշուել է՝ փութացնել երեսուցիկայ խնդրոյն համար եւ զած անօրինութեանց գործադրութիւնը, և Շաղին-Գարահիսարի Առաջնորդին յանձնել Տրապիզոնի Առաջնորդին դէմ եղած ամբաս-

